

Besvarelse (13/1 78):

Boligministeren (Ove Hove):

Når jeg ikke i forbindelse med min besvarelse af onsdagsspørgsmålene her i tinget den 16. og den 23. november sidste år kom ind på at tale om genhusning ved brandsikring, er forklaringen den enkle, at jeg ikke på daværende tidspunkt var bekendt med, at der skulle være problemer forbundet med at skaffe de nødvendige erstatningslejligheder.

Tværtimod har jeg tidligere ved forskellige lejligheder fået bekræftelse på, at der ikke skulle være vanskeligheder på dette område.

Siden er jeg imidlertid blevet opmærksom på, at en leder i grundejernes orienteringsblad Huset fra december 1977 indeholder en kraftig appel til de private grundejere om at stille boliger til rådighed for genhusning i brandsikringstilfælde. Ellers – siges det i lederen – må det konstateres, at man ikke har kunnet leve op til de forudsætninger, man i sin tid gjorde sig om, at genhusningen vil kunne klares ad frivillighedens vej.

Det er denne leder, der danner baggrund for min udtalelse i Aktuelt den 6. ds. om, at det kan blive nødvendigt at gennemføre en tvangsmæssig udskrivning af genhusningslejligheder inden for den private boligmasse.

Jeg har i december og nu i januar haft kontakt med Grundejernes Landsforbund og med Københavns kommune, hvor genhusningsproblemerne jo er koncentreret. Disse forhandlinger er endnu ikke afsluttet, men jeg kan da godt allerede nu afsløre, at problemerne tilsyneladende ikke er så store, som jeg først havde frygtet. Jeg kan således oplyse, at der af de ca. 2.000 erstatningslejligheder, der er behov for i Københavns kommune, er bragt ca. 1.550 til veje, og at alt tyder på, at de resterende 450 lejligheder ved en kraftig indsats fra grundejerforeningens side kan skaffes inden for en rimelig tid.

Skulle mine forventninger på dette punkt imidlertid blive skuffet – og det vil jeg kunne få en stærkere fornemmelse af i løbet af en halv snes dage – er det klart, at spørgsmålet om indførelse af en tvungen genhusningspligt må tages op.

Jeg kan til afslutning oplyse, at vi i boligministeriet har forhørt os, hvorledes forholdene er i Frederiksberg, Århus, Odense og Ålborg kommuner. I de 3 førstnævnte kommuner er der slet ingen problemer, derimod

har man i Ålborg kommune haft visse vanskeligheder. Her har problemet navnlig været, at de bygninger, der skal nedrives, fortrinsvis bebos af enlige personer, og at udbuddet af egnede boliger for enlige er ret sparsomt; men situationen i Ålborg kan ikke lastes grundejerne dér.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om lettelse af erhvervenes administrative byrder [af Mølgaard (DR) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 36. Fremsat 25/11 77).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 4 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

4) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om effektivisering af monopolkontrollen [af Mølgaard (DR) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 37. Fremsat 25/11 77).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Forslaget til folketingsbeslutning om lettelse af erhvervenes administrative byrder motiveres med, at der påføres virkomhederne en helt urimelig og administrationskrævende kontrol ved den gældende pris- og avance-lovgivning, og man henviser til monopoltilsynets redegørelse fra september 1977 om administrationen af prisstoploven af 1976, hvoraf det bl.a. fremgår, at også monopoltilsynet føler sig stærkt belastet af denne lovgivning. Monopoltilsynet beskriver i denne redegørelse en lang række af de problemer af administrativ karakter, som er knyttet til administrationen af en prisstoplov, problemer, der stort set forekommer ved administration af alle midlertidige love af denne karakter.

Imidlertid udløb prisstoploven i februar 1977, og de problemer af administrativ ka-

[Handelsministeren]

rakter, der knytter sig til en prisstoplov, gælder ikke for administrationen af den gældende lov om priser og avancer fra 1974. Denne lov indeholder således ikke generelle, bindende prisbestemmelser, påbudte kalkulationsmetoder eller stop for priser eller avancer. Monopoltilsynet er derimod pålagt at overvåge prisudviklingen for varer og ydelser og har hjemmel til at skride ind mod en urimelig pris- eller avanceudvikling på særlige områder, f.eks. ved at fastsætte højestepriser eller kalkulationsforskrifter.

Herved pålægges der ikke erhvervslivet over en bred bank administrative byrder, men loven får kun betydning på de særlige områder, hvor monopoltilsynet finder anledning til at gribe ind, fordi konkurrencen i sig selv ikke er tilstrækkelig til at sikre en rimelig pris- og avanceudvikling.

Det forekommer mig, at denne type prislov netop imødekommer ønsket om at undgå en administrationskrævende kontrol på områder, hvor konkurrencen klarer problemerne. Jeg mener derfor, at forslaget til folketingsbeslutning ikke har den aktualitet, som er indbygget i motiveringen herfor.

Om forslaget til folketingsbeslutning om effektivisering af monopolkontrollen skal jeg også gøre nogle bemærkninger.

Den gældende monopollov er fra marts 1955, og det kan allerede derfor måske forekomme rimeligt nu mere end 20 år senere at tage op til overvejelse, om loven er tidssvarende og stadig tilstrækkelig i henseende til at hindre urimelige priser og værne mod skadelige virkninger af forekommende konkurrencebegrænsninger. Loven har dog siden sin vedtagelse været underkastet visse ændringer, senest i 1971. Det udelukker naturligvis ikke, at den stadig kan forbedres, hvis der måtte være opstået behov herfor som følge af den udvikling, samfundet har gennemgået.

Tidligere handelsministre har imidlertid fremhævet – og jeg kan slutte mig til dem – at man bør være varsom med mere omfattende ændringer af monopolloven, forinden lovens bestemmelser og de erfaringer, monopoltilsynet har indvundet under administrationen, grundigt er overvejet. Loven blev til efter en omfattende forberedelse efterfulgt af en langvarig folketingsbehandling. Det taler for omhyggelige overvejelser og nøje gennemgang af lovens enkelte bestemmelser, før det afgøres, om ændringer er påkrævede.

Retsforbundet ønsker indført et forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler. Det er tradition her i landet og i de andre nordiske lande, at man ikke anvender forbudstanken, men går ind for offentligheds- og kontrolprincippet, og jeg mener ikke, at der er nogen grund til at ændre ved denne tradition.

Desuden ønsker man beføjelserne udvidet. Vi har prøvet at gennemgå de forskellige områder, hvor beføjelserne til overvågning og undersøgelse gælder, og indgrebsbeføjelserne, og vi finder, at de, som de er udformet i dag, er tilfredsstillende.

På den anden side tror jeg, at monopoltilsynet vil være enig med mig i, at der er områder, hvor tilsynets indsats kunne forstærkes, og monopoltilsynet har netop afgivet en redegørelse for centrale bestemmelser i monopolloven og den praksis, som har udviklet sig. Denne redegørelse har jeg netop oversendt til erhvervsudvalget.

På baggrund af denne redegørelse kan det drøftes, om man skal sætte monopoltilsynet i stand til i højere grad at udnytte sine beføjelser ved en udvidet undersøgelsesvirksomhed. Da tilsynet allerede har hænderne fulde, vil dette forudsætte, at der tilføres tilsynet yderligere ressourcer, og det er vigtigt, at vi under de fortsatte drøftelser om en effektivisering af monopolkontrollen er opmærksomme på nødvendigheden af, at dette problem først må løses, hvis monopoltilsynet skal beskæftige sig med flere opgaver.

Poul Nielson (S):

De to forslag, vi behandler her, er af indhold identiske med det forslag, der var til afstemning den 6. september sidste år. Da var der 132 stemmer imod, 12 for og 10, der hverken stemte for eller imod.

Man har opsplittet det daværende forslag i to selvstændige forslag med den motivering, at det skulle muliggøre for nogle partier at stemme for i hvert fald det ene af de to, fordi nogle synes godt om den ene halvdel, men ikke så godt om den anden halvdel. Jeg tror nu ikke, at dette fikse nummer ændrer ret meget på realiteten i hele dette her.

Jeg vil gå det skridt videre at sige, at det, at man få måneder efter, at der klart er blevet taget stilling til forslag af præcis samme indhold, er noget, der besværliggør arbejdet her i folketinget urimeligt, og det er også no-

[Poul Nielson]

get af det, som kan sætte spørgsmålstegn ved seriositeten i lovgivningsarbejdet i al almindelighed.

Om beslutningsforslag nr. B 36 om lettelse af erhvervenes administrative byrder vil jeg sige, at det er meget, meget magert, hvad der egentlig er af indhold.

Om beslutningsforslag nr. B 37 om effektivisering af monopolkontrollen er der ikke meget mere indhold at sige noget om, men for så vidt angår selve intentionen i det er det noget, vi fra socialdemokratiets side synes ganske godt om. Jeg vil henvise til de bemærkninger, ministeren kom med, som noget, der helt dækker den interesse, vi omfatter en effektivisering af monopolkontrollen med i den socialdemokratiske gruppe.

Sammenfattende vil jeg kunne citere, hvad mit partis ordfører, hr. K. J. Mortensen, sagde, da de tilsvarende forslag blev behandlet den 31. august 1977 – det står i folketingets forhandlinger 1976–77 (2. samling), sp. 6274:

» . . . at overskriften giver vel nok anledning til en vis sympati, som jeg også har, med forslaget, men jeg må sige, at når jeg har set på forslaget og konstateret, hvor lidt gennemtænkt det er, hvor dårligt det er motiveret, hvor dårligt det er funderet, ja, så er der intet andet at gøre end at stemme et sådant forslag ned.«

Forslaget er ikke ændret i egentlig forstand siden, selv om det er blevet opsplittet, og jeg er altså heller ikke i stand til at give noget tilsagn om, at den socialdemokratiske stillingtagen til forslaget er ændret. Det er egentlig ikke, fordi vi ikke synes, at det kan være meget rigtigt at se på tingene, men fordi det simpelt hen ikke er en måde at beslutte på, ved hjælp af sådanne forholdsvis løst udformede resolutioner.

H. C. Hansen (FP):

Retsforbundets to forslag til folketingsbeslutning, dels om lettelse af erhvervenes administrative byrder, dels om effektivisering af monopolkontrollen, kunne med fornøden tilslutning her i folketinget betyde påbegyndelsen af en forbedring af erhvervslivets lovgivning.

At det antagelig ikke vil gå således med folketingets nuværende sammensætning, er ikke fremskridtspartiets skyld. Jeg tror, der både i fremskridtspartiet og i retsforbundet

er vilje og kraft til at påbegynde en sanering af lovjunglen, der omgiver den erhvervsdrivende i dag. At der næppe er vilje og kraft i folketinget som helhed, er overordentlig beklageligt.

Lovjunglen omfatter, for blot at nævne nogle eksempler, kildeskat, feriepenge, sygepenge, ATP, søgne- og helligdagsbetaling, moms, arbejdsløshedsfond, invalidefond, forsikringer, lønmodtagergarantifond, statistik, toldregnskab, pris- og avancelov, miljø- og arbejderbeskyttelseslovgivning osv. – en lovgivning, som har medført, at alt for mange erhvervsdrivende føler sig som jaget vildt.

Retsforbundet har valgt at tage et enkelt område af denne lovgivning op til drøftelse i dag: den gældende pris- og avancelovgivning. Retsforbundet får fremskridtspartiets fulde tilslutning, når det siger, at folketinget opfordrer regeringen til at fremsætte lovforslag med henblik på at ændre den gældende pris- og avancelovgivning, således at erhvervslivets administrative byrder kan lettes og i praksis uadministrerbare lovbestemmelser ophæves på alle andre områder i erhvervslivet, hvor den frie konkurrence styrer pris- og avanceudviklingen tilfredsstillende.

Også vi i fremskridtspartiet har den opfattelse, at forudsætningen for at løse Danmarks økonomiske problemer og forudsætningen for at løse arbejdsløshedsproblemet er, at erhvervslivet, store og små virksomheder, kan få mulighed for at tjene så meget som muligt og beholde mest muligt af fortjeningen.

Det er lykkedes for socialisterne at kaste et odiøst skær over begrebet overskud. Ordet »profit« indeholder noget odiøst, noget ulovligt, noget mistænkeligt, og dette ord bliver jo brugt af socialisterne i rigt mål, netop med den hensigt at skade dansk erhvervsliv, netop med henblik på at få den danske befolkning til at tro, at overskud i en erhvervsvirksomhed er af det onde.

Fremskridtspartiet vil gerne medvirke til helt at fjerne pris- og avancelovgivning, og hvis der ellers er medlemmer her i salen, som er parate til at lade deres stemmer arbejde, så vil fremskridtspartiet også gerne gå ind i et kompromis, blot det på dette område betyder en lettelse for erhvervslivet. Men der er desværre en tendens til, at stemmer, der arbejder her i folketinget, mest arbejder på et socialistisk grundlag.

[H. C.Hansen]

Retsforbundets andet forslag til folketingsbeslutning, om effektivisering af monopolkontrollen, føler fremskridtspartiet imidlertid ingen trang til at støtte. Når retsforbundet i sine bemærkninger til forslaget skriver, at forslaget tilsigter at øge beskæftigelsen, så har vi stærkt en fornemmelse af, at man vil øge beskæftigelsen ved at udvide antallet af ansatte i monopoltilsynet. At monopollovgivningen derimod trænger til at ændres, er også fremskridtspartiets opfattelse.

Det er en kendsgerning, at dansk erhvervsliv i højere grad end i nogen anden moderne nation er præget af mange små erhvervsvirksomheder. En hastig vækst af store virksomheder i vor generation og i vore børns levetid vil efter fremskridtspartiets mening være ulykkelig. Netop de mange små erhvervsvirksomheder gør dansk erhvervsliv mindre sårbart i en krisetid. En mindre virksomhed vil kunne overleve en krise, ved at indehaveren og indehaverens familie spænder livremmen ind og undlader at foretage udenlandsrejser, nye investeringer af privat karakter osv. De mindre erhvervsvirksomheder har således muligheder, som de store ikke har.

Efter fremskridtspartiets opfattelse har dansk lovgivning de sidste 10-15 år vanskeliggjort tilværelsen for erhvervslivet. Den gren af de små erhvervsvirksomheder, der vel nok i disse år er den mest truede, er detailvirksomhederne. Stordriften har holdt sit indtog, og koncentrationen af omsætningen på færre og færre hænder har medført en ulykkelig udvikling og har været med til at pinagtiggøre dagligdagen for mange, mange danske familier.

Hidtil har denne koncentration inden for detailhandelen hovedsagelig fundet sted på danske firmaer, men indmarchen af udenlandske firmaer er påbegyndt, udenlandske firmaer, som har kunnet nyde godt af en langt mere erhvervsvenlig lovgivning i deres hjemland. Må jeg her som eksempel nævne den tyske supermarkedskoncern ALDI, som nu er startet i Danmark. Denne koncern har kunnet nyde godt af en langt mere liberal lovgivning, som har rådet i Vesttyskland, f. eks. inden for pris- og avanceområdet. Den har kunnet nyde godt af et lavt renteniveau, hvor den danske detailhandel har måttet kæmpe med et af verdens højeste renteniveauer i de sidste 10-15 år. Den har kunnet

nyde godt af en langt mere smidig lovgivning på mange, mange områder.

Denne koncern har nu med dansk monopollovgivning i ryggen kunnet kræve leverancer af danske mærkevarer – mærkevarer, som igennem en lang årrække er blevet indarbejdet af danske fabrikker på det danske marked. Det, der sker nu, er, at de pågældende mærkevarer slås i stykker som mærkevarer af denne udenlandske koncern – den goodwill, som måske igennem en meget lang årrække er blevet opbygget, dels imellem fabrikken og den danske detailhandel, dels imellem fabrikken og forbrugerne. Detailhandlerne vil være nødt til at finde nye varer, som vil give dem en tilfredsstillende avance, og er dette ikke muligt, vil de simpelt hen måtte lukke deres virksomheder. Den udenlandske koncern kan, når den finder det fordelagtigt, skifte den pågældende vare ud med en anden, og den danske fabrik, der nu har baseret hele sin produktion på en enkelt eller ganske få aftagere, vil komme i samme situation som detailhandlerne, nemlig at måtte lukke, fordi kundeunderlaget er skredet.

Man kan spørge, om den samfundsmæssige gevinst, der ligger i, at forbrugerne i en kort tid har kunnet købe en kvalitetsvare meget billigt, kan opveje den katastrofe, som det er både for fabrikken og for fabrikens gamle kunder i detailhandelen. Efter fremskridtspartiets mening vil en sådan politik være alt for kortsigtet og skade dansk erhvervsliv og skabe arbejdsløshed. Leveringspligten er en form for organiseret tyveri af goodwill. Hvis retsforbundet derfor med sit forslag til folketingsbeslutning på monopollovgivningens område ønsker en ændring her, ja, så vil vi fra fremskridtspartiet naturligvis særdeles gerne støtte dette.

Det, en monopollovgivning i Danmark skal beskæftige sig med, er efter vor mening, at for meget økonomisk magt ikke bliver koncentreret på for få hænder. Hvad der ligger herudover i lovgivningen, bør skæres væk.

Må jeg til slut sige, at det er da ganske givet, at socialdemokratiet ser sin interesse i, at de små danske virksomheder dør til fordel for store selskaber. De store selskaber vil lette en overgang til socialisering, hvor de små virksomheder vil hæmme den. For sociali-

[H. C.Hansen]

sterne går vejen til menneskelig lykke igennem stordrift og statskassen.

Jens Peter Jensen (V):

Efter planen var det naturgassen, der skulle have været til behandling på dette tidspunkt. Af den sidste ordførertale fik jeg en fornemmelse af, at man alligevel synes, der skulle være lidt gas i foretagendet.

Det er, ligesom man tager lidt overlegent på, at der her kommer to forslag fra et af de mindre partier i tinget. Det skal man ikke gøre, for der er i de to forslag, som retsforbundet har fremsat, i høj grad realiteter, som man bør interessere sig for. Det er vitterlig rigtigt, at den monopollovgivning, vi har, ikke kan administreres forstandigt og effektivt, fordi dette ting ustandselig pålægger monopoltilsynet andre opgaver end den, der er væsentlig for tilsynet.

Det er også rigtigt, at der ved den måde, som dette ting arbejder på, lægges urimeligt mange administrative byrder på de enkelte virksomheder. Hvorfor? Fordi vi, hver eneste gang vi skal gøre tilløb til det, man i moderne sprogbud kalder indkomspolitik, skal have noget, der slæber med, med hensyn til prislovgivning, avancelovgivning, monopoltilsyn osv. – alene som mentalhygiejnisk foranstaltning. Det er synd.

Derfor vil jeg på venstres vegne sige, at der ligger i de to forslag nogle emner og nogle intentioner, som man virkelig seriøst bør overveje. Det vil vi gerne overveje i erhvervsudvalget, hvortil jeg går ud fra at forslagene henvises. Til slut vil jeg spørge: er forslagsstillerne helt trygge ved at opfordre den nuværende regering til at komme med forslag om disse ting? Tænk på den nuværende regerings politiske baggrund og dens mulighed for at fungere. Det er måske ikke særlig klogt at opfordre netop den regering til at komme med noget, hvor retsforbundet bagefter kan komme til at stå med beg på fingrene i denne sag. Det kan man godt tage op til overvejelse.

Vi vil altså godt tage en udvalgsdrøftelse om forslagene og så se, hvordan vi skal arbejde. Det er væsentlige problemer, der her er rejst, det vil jeg gerne sige til forslagsstillerens ros.

Kjelgaard (KF):

Retsforbundet hævder i sin fremsættelsestale, at de to forslag, som i sidste samling var fremsat under ét, blev mødt med en betydelig interesse fra forskellig side. Den interesse har jeg i grunden lidt svært ved at få øje på. Ved førstebehandlingen blev forslaget dårlig nok omtalt mellem de 58 andre forslag, det var i selskab med, og ved andenbehandlingen var der ingen, der bad om ordet. Forslaget blev som bekendt nedstemt, som allerede omtalt, og i betænkningen er det kun et par såkaldt venstreorienterede partier, der udtrykker sig lidt positivt. Det er altså det, retsforbundet omtaler som en betydelig interesse.

Det har unægtelig hjulpet lidt, at forslaget er blevet delt i to. Da det konservative folkeparti som bekendt gerne vil være med til at lette erhvervslivets byrder, vil vi i udvalget se velvilligt på beslutningsforslag nr. B 36 om lettelse af erhvervenes administrative byrder, under forudsætning af at det forslag virkelig har mulighed for at lette erhvervslivets byrder.

Om beslutningsforslag nr. B 37 om effektivisering af monopolkontrollen skal jeg sige, at det er egentlig fantastisk, at retsforbundet ustandselig fremturer med sit monopolspørgelse. Det er et spørgsmål, der ustandselig kommer frem, og hvem er det egentlig, man hentyder til? Hvem er det, der i den grad bliver udbyttet af et eller andet monopolforetagende? Og hvem er det, der udbytter? Er det Danmarks Radio eller KTAS? Det er, som om virksomheder, der har nået en vis størrelse, ustandselig skal mistænkeliggøres på en eller anden måde – ikke bare af de venstreorienterede, men også af retsforbundet. Det kor ønsker vi ikke at hyle med i.

Melchior (CD):

Det, man kan frygte af virksomheder, der skaffer sig helt eller delvis monopol, er, enten at de bliver for dyre med deres produkter, eller at produkterne bliver for dårlige. Det forekommer mig, at det er det sidste, der må gælde for de to her genfremsatte forslag. I betragtning af, at man har haft god tid til at tænke sig om siden sidste behandling, så synes jeg, det er pauvert, at man ikke har kunnet give bedre udtryk for sine intentioner. Man gør sig skyldig i noget, som en monopolagtig virksomhed også kunne gøre, nemlig at servere en for tynd kop te for sine kunder. Jeg må beundre fremskridtspartiets

[Melchior]

ordfører for alt det, han kunne få ud af denne sag, og må bebrejde forslagsstillerne, at man beder folketingets medlemmer om at tage stilling til noget, som er så vagt formulert, at der ikke er andet end antydninger i det. Men når der er en eftermiddag, hvor den egentlige debat, der skulle have været på dagsordenen, falder ud, så er det måske meget rart, at man har sådan en sag på lager, som ikke kan ophidse nogen.

Mit parti vil selvfølgelig gerne i udvalget lytte til, om der skulle fremkomme nogen nærmere specifikation. Når man vil gøre sig livet let – det har man lov til – og lade regeringen hænge på at udforme nogle ting mere formelt og teknisk, så må den anvisning, som regeringen får, og som man altså ønsker folketingets tilslutning til at give regeringen, være så klar, at regeringen ved, hvad den derefter har at gøre, og de folketingsmedlemmer, der skal stemme for forslaget, ved, hvad det er, de stemmer for. Mit parti finder ikke grundlag for at ændre de gældende love og bestemmelser. Vi har ikke selv kunnet finde på forbedringer. Vi vil være lydøre for, om andre kan. I den ånd vil vi bevæge os til udvalgsbehandlingen mellem første og anden behandling.

Men fremkommer der ikke mere, end der her foreligger, så må vi gøre det samme, som tingets store flertal inklusive mit eget parti gjorde for et halvt år siden, nemlig afvise dette pålæg til regeringen.

Ole Olsen (SF):

Jeg vil gerne begynde med at sige, at jeg var fuldstændig enig i den bedømmelse, handelsministeren kom med af disse to forslag til folketingsbeslutning. Jeg var lettere forvirret, da jeg læste forslag nr. B 36 om lettelse af erhvervenes administrative byrder, for hvis jeg kunne læse dansk, så stod der nærmest deri, at regeringen skulle lave lovene om, sådan at vi opnåede den tilstand, som vi havde nu. Det synes jeg er ret indholdsløst, når jeg skal være helt ærlig.

Nu er der jo megen goodwill i tinget for øjeblikket, i hvert tilfælde med hensyn til at lette erhvervenes administrative byrder, og i venstres forespørgselsdebat for nylig gik vi det jo ret grundigt igennem. Regeringen lovede at nedsætte et udvalg, og det går jeg selvfølgelig ud fra bliver opfyldt. Der vil man

selvfølgelig gennemgå de administrative byrder, der er, herunder om der måtte være administrative byrder inden for prislovgivningen, som man kan lette erhvervslivet for. Det er klart, man kan se på det. Det er da muligt, man kan finde et eller andet hjørne, hvor man kan gøre tingene lettere for de mindre erhvervsdrivende.

Når man læser bemærkningerne til forslag nr. B 36, så kan man se, at det er prisstoploven, man argumenterer imod. Pris- og avancerloven er jo netop beregnet på det område, hvor retsforbundet ønsker, at den frie konkurrence skal klare tingene. Der skal man lade være med at gribe ind, og hvor den frie konkurrence ikke klarer tingene, skal man gribe ind. Det er, så vidt jeg kan læse dansk, nøjagtig hvad retsforbundet ønsker.

Da forslaget er indholdsløst, er det selvfølgelig også svært at afvise det. På den anden side vil jeg gå ud fra, at vi bestemt ikke kan gennemføre sådan et forslag her i tinget. Det ville være en forfærdelig byrde at lægge på regeringen, hvis den skulle finde på noget overhovedet. Men regeringen kunne selvfølgelig også vælge at sige: det vil vi da godt – for så skal det bare være, som det er nu.

Jeg stod også undrende over for, at de konservative var velvilligt indstillet over for forslag nr. B 36. Ud fra det synspunkt, at B 36 er indholdsløst, så forstår jeg ikke, hvordan de konservative kan mønstre den store velvilje. Men det må jo blive de konservatives egen hovedpine.

Hr. Poul Nielson, som også var hård – fortjent hård, synes jeg – mod forslag nr. B 36, synes jeg derimod var lidt uretfærdig over for forslag nr. B 37 om effektivisering af monopolkontrollen. Han syntes ikke, det havde meget mere indhold end forslag nr. B 36, hvis jeg ikke hørte forkert. Det synes jeg nu nok det har – uden at være spor enig i indholdet. Man vil uden videre med et penestrøg have lavet monopolloven om fra det nuværende kontrolprincip til et forbudsprincip. En lang række lande har jo tidligere grundigt diskuteret det, inklusive Danmark, og fundet frem til, at vi foretrak et kontrolprincip, at det gav de bedste resultater. Det kan da godt være, vi ikke for tid og evighed skal holde fast ved kontrolprincippet. Men jeg synes nok, forslaget her er meget flot. Vi har engang haft en trustkommission siddende i 10 år. Ud af dens arbejde kom der en mo-

[Ole Olsen]

nopolloven, som blev tiltrådt ved et forlig mellem socialdemokratiet, venstre, det radikale venstre og de konservative, hvis jeg ikke husker fejl. Derfor forstår jeg heller ikke helt de konservatives meget stejle holdning over for monopolloven, som der tilsyneladende var tale om i dag. Jeg har ikke fået at vide på noget tidspunkt, at de konservative har fortrudt deres tilslutning til vedtagelse af monopolloven.

Jeg undrer mig også over, at et parti som retsforbundet, som kalder sig et EF-modstanderparti, så let går hen og vil gennemføre en kraftig harmonisering med Romtraktaten. Det er der jo simpelt hen tale om i dette tilfælde. Men det er da muligt, at retsforbundet mener det.

Det positive, jeg kan sige, er, at vi ser velvilligt på nedsættelse af en ny trustkommission. Det kan da godt være, det er så mange år siden, der har været en trustkommission, at man bør grave tingene igennem en gang til og se på en ændring af monopolloven. Men SF vil bestemt ikke være med til nogen ændring over hals og hoved af monopolloven. Derfor må jeg på det bestemteste afvise dette forslag.

Kaj Hansen (DKP):

Det forslag, retsforbundet tidligere har fremsat, er nu blevet delt i to beslutningsforslag. Set i sammenhæng er der jo noget dualistisk over de to beslutningsforslag. Det kan man se af, at fremskridtspartiet støtter forslag nr. B 36 om pris- og avancelovgivning. Det går kommunisterne imod. Kommunisterne går derimod i det store og hele ind for B 37 om monopolkontrollen; det går fremskridtspartiet imod.

Man må være klar over, at en pris- og avancelovgivning faktisk også omfatter monopolerne. Derfor burde man også være klar over, at en lempelse i pris- og avancelovgivningen – eller et helt bortfald af den – faktisk også vil komme til at gavne monopolerne. Det kan næppe være retsforbundets tanke.

Det er den mere negative side af sagen i forbindelse med de to forslag, som retsforbundet har fremsat. Jeg skal ikke opholde mig så meget ved det negative i den forbindelse, men tage det mere positive, hvad angår forslag nr. B 37.

Her må jeg først sige til hr. Poul Nielson, at der er ingen grund til det der parlamentariske gas om at sinke folketingets arbejde og alt det der. Det konkurrerer partierne bravt om her i salen. Der er ingen grund til at hænge det ene parti ud fremfor det andet. Men jeg vil da gerne rent sagligt sige, at et forslag til folketingsbeslutning om effektivisering af monopolkontrollen kunne nu nok kræve nogle mere dybtgående bemærkninger om, hvad det er, man forestiller sig med en sådan lovgivning. Her er retsforbundet i den heldige situation, at den 18. november 1976 fremsatte kommunisterne forslag til lov om ændring af lov om tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger, og deri kan man faktisk finde en hel del i lovforslags form, som kunne gennemføres. Det lovforslag, vi dengang fremsatte, siger klart i § 1, hvad der er hensigten, nemlig at sikre forbrugere og erhvervsdrivende mod urimelige priser som følge af monopoler, prisaftaler og konkurrencebegrænsninger. Det er altså klart nok, og det var i lovforslags form. Hvis vi skal til at kigge på ændringer af monopollovgivningen – og det synes jeg absolut vi skal – så bør dette forslag også nyde fremme. Jeg husker, at det i og for sig fik en forholdsvis velvillig behandling også fra regeringspartiet. Der er bare ikke rigtig kommet noget ud af det siden. Hvis retsforbundets ganske gode initiativ på det område kunne resultere i, at vi kunne få skærpet monopollovgivningen på de områder, som kommunisterne bl. a. i 1976 anførte, så synes jeg, at der ville komme noget godt ud af det.

Det er meget op til ministeren, men han har jo selv været inde på, at der er gået meget lang tid siden en egentlig revision af monopollovgivningen. Jeg tror, han skulle kigge på det lovforslag, vi fremsatte dengang. Vi har ikke spor imod, at der kommer til at stå handelsministeren over titlen på det lovforslag, bare det i store træk følger de intentioner, som vi lagde i vores lovforslag.

Vi er ikke tilhængere af at slække pris- og avancelovgivningen; tværtimod tror vi, det kunne være rigtigt at skærpe den på nogle områder. Men hvad angår monopollovgivningen – forslag nr. B 37 – kan vi tilsige retsforbundets velvillige behandling i udvalget.

Bolvig (RV):

[Bolvig]

Også det radikale venstre ser med sympati på forslag nr. B 37. Det har vi sagt tidligere, så det undrer mig, at hr. Kjelgaard mente, at det kun var venstrefløjen, der havde sympati for øget indsigt med monopoler.

Vi mener i hvert tilfælde som retsforbundet, at der er mange eksempler på, at monopolforetagender eller i hvert tilfælde firmaer, som har en næsten monopolagtig stilling, gennem konkurrencebegrænsende aftaler har generet forbrugerne og i øvrigt også en hel række andre produktionsvirksomheder. Det er klart, at vi som de fleste, der er imod konkurrencebegrænsende aftaler, leveringsnægtelser, prisfastsættelsesaftaler osv., synes, intentionerne i dette forslag er rigtige, og vi kan i hvert fald love en positiv udvalgsbehandling.

Med hensyn til forslag nr. B 36 vil jeg sige, at vi naturligvis også gerne vil være med til at lette erhvervslivets byrder, bl. a. gennem at nedbringe de meget ofte urimelige og tyngende administrative byrder. Vi finder gennemgående, at den fri konkurrence styrer priser og avancer, men vi mener bestemt ikke, at kontrol er unødvendig.

I Norge gælder pris- og avanceloven ikke for det mindre erhvervsliv, og da mindre virksomheder er meget afhængige af de stores prisfastsættelser, kunne det måske tænkes, at vi kunne gennemføre et forslag à la nordmændenes ordning. Jeg mener, det er en ting, man kan drøfte i udvalget, om vi ikke i hvert tilfælde kan komme fremskridtspartiet så meget i møde, at vi kan sløjfe pris- og avanceloven netop for de mindre virksomheder, som jo kunne udvælges efter visse om sætningskriterier.

Vi finder altså, at der er noget rigtigt i retsforbundets forslag, hvorfor vi også gerne positivt vil se på det i udvalget.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Vi har jo i den senere tid haft indtil flere erhvervsdebatter, hvor de enkelte partier har haft rig lejlighed til at komme frem med deres synspunkter, og det er vel noget, der er gået igen, at man gerne vil lette erhvervenes administrative byrder.

Når man ser sådan et forslag til folketingsbeslutning og læser overskriften, kan man også straks blive interesseret, men går man lidt nærmere ind i det, så står der jo

ikke noget af det, man forventer, men noget helt andet, noget om pris- og avancelov. Jeg kan egentlig ikke forstå, at retsforbundet ikke har fremsat et forslag, der direkte går på denne pris- og avancelov. Jeg kunne også tænke mig at vide, i hvilken grad man forventer at regeringen skulle lempe, hvor meget og hvor lidt, hvilke der skulle med, og hvilke der ikke skulle med. Jeg mener, det rigtige ville være, om vi havde fået et konkret forslag, hvis man mener, at det er her, det er galt.

Vi er nok en hel del, der mener, at som forholdene er for erhvervslivet i dag, så er det nok et spørgsmål, om ikke konkurrencen er så hård, at denne lov måske ikke er så nødvendig, som den var, dengang den blev vedtaget. Det er rigtigt, det vil jeg da give retsforbundet ret i, som der står i bemærkningerne, at det nok var lige så meget af psykologiske grunde, den i sin tid kom med i forbindelse med indkomstpoltikken.

Så er der monopolkontrollen. Det lyder meget godt, men jeg synes, man kan blive lidt træt af altid at høre om alt det, der er gået, og jeg håber, vi måske i udvalget kan få nogle ganske konkrete eksempler frem – det gælder de multinationale selskaber, det gælder andre – hvor man viser, at monopolkontrollen ikke slår til, og at det er så og så ufærdeligt. Jeg synes, det hidtil mest har drejet sig om påstande. Det kan godt være, de er rigtige; så håber jeg, det vil være muligt i udvalget at overbevise os om, at disse forslag er nødvendige.

På nuværende tidspunkt kan vi ikke støtte dem, men vi har sympati for de intentioner, der ligger bag det første forslag.

Ib Christensen (DR):

Jeg vil gerne takke de ordførere, der har givet tilslutning. Det var vel ikke nogen tilfældighed, at den mest venlige modtagelse af forslagene kom fra to andre liberale partier, nemlig venstre og det radikale venstre, mens der fra andre partier i denne sal til højre og til venstre var betydelig skepsis, alt afhængig af hvilket forslag der var tale om.

Der var en række partier – bl.a. fremskridtspartiet, de konservative og andre – der havde sympati for at lette de administrative byrder for erhvervslivet, også når det drejer sig om pris- og avancelovgivning, men til

[Ib Christensen]

gengæld ikke havde sympati for en skærpelse af monopolbekæmpelsen. Til gengæld var der andre partier – socialdemokratiet, SF og flere – som i betydelig grad havde sympati for intentionerne bag forslag nr. B 37 om at effektivisere monopolbekæmpelsen, men ikke havde synderligt tilovers for eller rettere sagt nærmest var imod, at man skulle begrænse de administrative byrder, som den nuværende pris- og avancelovgivning lægger på virksomhederne.

Forslaget blev kritiseret fra flere sider for at være for vagt – en tynd kop te og andre udtryk, der ikke just kan karakteriseres som komplimenter. Jeg må dertil sige, at alle ved jo, at det er svært for de forskellige grupper her i folketinget at komme med udførlige og konkrete ændringsforslag på et så kompliceret område som dette. Ministeren understregede med megen ret, at når man skal gennemføre ændringer på dette område, så må det fortjene en forudgående omhyggelig overvejelse. Derfor er disse to forslag først og fremmest, hvad da også fremgår af dem, en opfordring til regeringen om at foretage sig noget på dette område, at sætte det undersøgelsesarbejde i gang, som må til. Om det skal være en ny trustkommission, som vi ved anden lejlighed har foreslået, er måske ikke så afgørende, selv om det ville være ønskeligt. I hvert fald må man tilvejebringe et undersøgelsesgrundlag, således at folketinget kan revidere den monopollovgivning, som nu har eksisteret i en snes år, og hvor det dog er utænkeligt, at der ikke skulle være behov for en række ændringer, sådan som vi også antyder i forslagene.

Den socialdemokratiske ordfører karakteriserede det som et fikst nummer, at vi havde delt forslaget op i to dele, nemlig i et forslag om at lette de administrative byrder for erhvervslivet og et andet forslag om at effektivisere monopoltilsynet. Det er simpelt hen for at imødekomme de synspunkter, der fandtes og kom til orde under folketingets behandling af vort oprindelige forslag, nr. B 66, for at give mulighed for, at de partier, der havde sympati for den ene del af forslaget, kunne støtte den, og de, der havde sympati for den anden del af forslaget, kunne støtte den, i stedet for at vi kom med et forslag, som mange partier må afvise, fordi de ikke kan lide den ene halvdel.

Jeg tror, det er den slags ting, man måske i lidt større omfang faktisk burde gøre for at få noget igennem i dette folketing, som kan være tilfredsstillende, fremfor at komme med nogle forslag, som ikke tilfredsstiller nogen, men som man måske som et led i et politisk kompromis må sluge. Det er i og for sig en tjeneste at gøre folketinget at foretage denne opdeling. Så kan man tage, hvad man nu kan lide for et flertals vedkommende, og så lade det andet ligge. Vi fremsætter forslaget i håb om, at der dog kommer noget igennem.

Hr. Bolvig fra det radikale venstre konkretiserede i og for sig noget af et svar til kristeligt folkepartis ordfører, fru Inger Stilling Pedersen, idet hr. Bolvig sagde, at det, man eventuelt kunne gøre for at begrænse de administrative byrder i forbindelse med pris- og avancelovgivning, var, at man fritog de mindre virksomheder. Det synes jeg er meget konstruktivt. Man kunne også tænke sig en branchemæssig fritagelse. Man kunne godt tænke sig flere udformninger. Dermed er der sådan set svaret på det spørgsmål, der blev stillet: hvad drejer denne lettelse sig egentlig om, hvad kunne man forestille sig i retning af lettelse?

Må jeg til hr. Ole Olsen fra socialistisk folkeparti sige, at når retsforbundet foreslår dette, så skyldes det ikke, at vi er tilfreds med den bestående pris- og avancelovgivning. Det, vi i og for sig tilsigter som vores mål, er, at man i stedet for at nøjes med et kontrol- og overvågningsprincip – det er jo det, der er gældende også for pris- og avancelovgivningen, som den er i dag – gennemfører et egentligt forbudsprincip som det bærende, et forbudsprincip ledsaget af løbende undersøgelser inden for områder, som må betegnes som uden for en egentlig markeds konkurrence. Sagen er nemlig den, at den nuværende pris- og avancelovgivning ikke hjemler monopoltilsynet muligheder for at foretage en effektiv kontrol og indgreb imod de egentlige monopoler. Det er jo dér, problemet ligger. Det er derfor, vi foretrækker det andet princip.

At det tilfældigvis er det samme princip, som indeholdes i Romtraktaten, altså et forbudsprincip, det kan vi jo ikke gøre noget ved. Det kan man tage til efterretning, det er os rystende ligegyldigt. Vi vil ikke afvise at gennemføre noget, blot fordi der tilfældigvis står noget tilsvarende i Romtraktaten. Det, vi

[Ib Christensen]

her – som i andre henseender – lægger vægt på, er: hvad er bedst for Danmark, hvad er bedst for dansk lovgivning? Uanset hvad der står i denne eller hin traktat. Jeg har indtrykket af, at SF har det samme fornuftige synspunkt, at det forhold, at noget eventuelt også måtte stå i Romtraktaten, ikke vil hindre SF i at gå ind for noget, der i øvrigt er fornuftigt. Det afgørende er vel, at det ikke kommer som et diktat, et overstatsligt diktat, men at det er noget, der under alle omstændigheder måtte anses for at være rigtigt.

Nu da det næste notat er fremkommet her den 23. december, har ministeren i og for sig fået den redegørelse, han efterlyste, dengang vi drøftede trustkommission, og dengang vi drøftede beslutningsforslag nr. B 66 i foregående samling, og jeg håber da, at ministeren snarligt vil tage et initiativ med henblik på at effektivisere monopollovgivningen, altså i og for sig prøve at leve op til de intentioner, som ligger i forslaget – selvfølgelig gerne både nr. B 36 og nr. B 37, men det var ikke mindst nr. B 37, som den socialdemokratiske ordfører også kunne erkende havde rigtige intentioner.

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg er nødt til at gentage min negative holdning over for forslaget, som det er formuleret, nemlig at folketinget opfordrer regeringen til at fremsætte lovforslag om ændring af gældende monopollov med henblik på en effektivisering af monopolkontrollen, hvorefter der remses en række konkrete punkter op, som jeg mener er tilgodeset i den nuværende monopollov.

Jeg er derimod enig med hr. Ib Christensen i det, han just har sagt her fra talerstolen nu i denne omgang, at man på grundlag af den redegørelse, der er kommet fra monopoltilsynet, bør gå i gang med overvejelser om, hvad man skal sætte i gang af undersøgelsesarbejde. Nu sagde hr. Ib Christensen oven i købet, så vidt jeg forstod, at det for ham ikke var afgørende, om det var en trustkommission. Det mener jeg er helt i overensstemmelse med, hvad der er behov for. Nu bør vi i erhvervsudvalget drøfte den redegørelse. Jeg

har sendt den over til erhvervsudvalget for nylig. Regeringen er i gang med overvejelser om, hvad vi mener man bør foretage sig, og vi er selvfølgelig i høj grad parat til at lytte til, hvad erhvervsudvalgets medlemmer konkluderer, når man har læst monopoltilsynets redegørelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Nathalie Lind):

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Tredje næstformand (Nathalie Lind):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Retsudvalget (18/1 78):

Udtræder: Jørgen Jensen

Nyt medlem: Tove Jørgensen

Arbejdsmarkedsudvalget (18/1 78):

Udtræder: Langsted

Nyt medlem: Melchior

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 19. januar, kl. 13.00.

Angående dagsordenen henviste tredje næstformand til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 15.24